

ginta dies. Quod si emendare se nolint, juxta canonum decreta etiam morte mulentur. » Refert P. Adamus Conzen, polit. libr. VI. cap. X. et libr. III. cap. XIV. plura mandata inhibitoria. En quales et quam tremendæ ebriosis datæ benedictiones!

Hic accedunt concionatores et confessarii, qui et ipsi solent ac tenentur tonare et fulminare contra ebriosos.

VII. Quæ omnia si nihil proficiant postremam tandem dabit aliquando vindex Deus, nisi resipuerint, cum in eos denotabit tremendo illo fulmine: *Ite maledicti in ignem æternum.* Verum ebriosos etiam in hac vita sæpe vario et infelici exitu punitos fuisse, passim exemplo docent. Illud hic memorabimus, quod Philisthæi homines ventri et vino dediti, ut indicat eorum etymon (Philisthæi enim *potu cadentes* exponuntur) murium (qui non solum agros eorum et vineas demoliebantur, sed etiam in homines irruebant, ut vult S. Gregorius M. eo loco, Servus, Sulpitius, S. Antoninus et alii) infestatione punitisint, dum arcam Domini detinerent, 1. Reg. V. Ecce vero muribus? An quia mures parcissime bibunt et lambendo tantum? Certe Aristoteles, libr. V. animal. cap. XXVIII. mures in Africa, si bibant, emori scribit. Juste ergo immoderati bibones ab animalculis, modici potus amantibus, plexi et vexati sunt. Scribit et Naclerus, vol. II. chronol. generat. XXXVI. anno 1071. Vincentius Belluac. in spec. hist. lib. XXV. cap. CXVII. Martinus in chron. divitem quemdam potatorem, dum in convivio indulgens genio, resupinata cervice sederet, repente a muribus circumvallatum, ut effugere non posset, eumque solum, cæteris illæsis, impetum: qui cum a famulis in vicinum mare proveheretur, mures eum insecuti, navem perrodere cœperunt; unde metu submersionis rursus in terram depositus, a muribus insequentibus invasus et devoratus est. Nimirum sicut bibaces Græci a Turcis, qui vinum non bibunt et vites excindunt, victi, subacti et ejecti sunt: ita contigit illi misero: quo sciretur ebrietatem Deo exosam. Sed quis explicare queat, qualem benedictionem mures illi stygii daturi sint ebriosis? *Fel draconum vinum eorum, inquit Moyses, Deut. XXXII. et venenum aspidem insanabile.* Multi a potione medica adeo abhorrent, ut mori potius, quam haurire velint; alii plerique magna cum nausea sumant, cum tamen ad sanitatem tendat. Quid erit haurire *venenum aspidum insanabile?*

Hæc cogitent et recogitent potatores, has, inquam, maledictiones; quæ si ipsorum sitim necdum restinguere valent, nil aliud expectent, quam sitim illius epulonis in flammis gehennæ, tot jam

sæculis toleratam, et deinceps tolerandam in æternum.

CONCIO V.

QUOMODO ET NOS IN SINU DOMINI RECUMBERE POSSIMUS.

I. Si prævio conscientie examine cubitum eamus. — II. Si in adversis ad Deum confugiamus. — III. Si in s. communionem cum Domino suaviter conversemur. — IV. Si bene muniti sacramentis in Christo obdormiamus.

THEMA.

Recubuit in cæna super pectus ejus. Joan. XXI.

Bene Christus Dominus in hesternò evangelio comparavit se gallinæ, congreganti pullos suos sub alas. Videmus enim sub alas gallinæ se recipere, et subinde unum illorum in ipsum matris dorsum, dum alii sub ejus alis foventur, insilire, nec matrem id ægre ferre. Hunc in modum Christus, dum in ultima cæna discipulos suos fovet, pascit et animat, ecce unus ex illis, Joannes, in ipsum Christi pectus recumbit, neque Christus id inique tulit. Fuit hoc Joanni non exiguum beneficium. Certe ipse sibi de hoc quasi gratulatur, dum sæpius id repetit in suo evangelio, quasi certum indicium magnæ dilectionis Christi erga se. Ipsa etiam Ecclesia tota propter hoc Joannem singulariter veneratur; unde canit in ejus officio: *Valde honorandus est B. Joannes, qui supra pectus Domini in cæna recubuit.* At jam dicet aliquis: Cuperem et ego cum Joanne in sinu Christi jacere. Non adimitur tibi hæc facultas, sed offertur et quidem pluribus modis. Audi.

I. Recumbunt in sinu Christi; primo, qui, post exactam conscientie discussionem, se commendant Deo per contritionem et orationem, antequam eant cubitum. Somnus frater mortis est; et multi eunt cubitum, qui mane non resurgunt: ad hæc dæmon suis illusionibus plus vexare homines de nocte semisopitos et otiosos, quam interdum potest ac solet: quare opus est, ut in Domino velut securo præsidio recumbamus. Certe in munitionibus ducuntur ad nocturnas vigilias, ingruentibus tenebris, præsidarii milites, et disponuntur undique suis locis contra hostium insidias, tametsi nullus e vicino hostis immineat: quia scilicet insperato aliquando obrui præsidarii ab hoste possunt, si non semper vigilent. Nobis omnibus insidiatur mors instar furis, et multo magis dæmon. Ideo monet Dominus semper vigilandum; et apostolus ad Eph. IV. *Sol non occidat super iracundiam vestram.* Par ratio

de aliis gravibus peccatis. Ergo ut in tuto ponamus arcem cordis nostri, intellectum, voluntatem, memoriam: judicemus nosmetipsos, doleamus de peccatis, proponamus emendare nos et confiteri peccata admissa, petamus a Deo veniam, puniamus ea fletibus aut mortificatione aliqua, imploremus Dei opem, commendemus nos per eam noctem in Dei manus. Hoc honorum Christianorum et Christi ovium est: oves enim decubitura prius in genua cadunt; equi et boves non item, sed in terram corruunt, quemadmodum et illi, qui suæ salutis incurii corruunt in lectulum sine cruce, sine prece et omni cura animæ; quin etsæpe ebriosi vel iracundi. Sic Holofernes vino obrutus *cecidit in lectum*, ut ait textus Græcus eaque nocte perdidit caput, unaque salutem suam; quod sane ei non contigisset, si sobrius cubitum ivisset, Judith, cap. XIII. Contra sicut princeps et cum ipso cives suaviter ac secure dormiunt, bene constitutis excubitorum vigiliis; ita mens nostra secure dormit post prævium illud examen. Vidit hoc vel ethnicus Seneca, qui, libr. III. de ira, cap. XXXVI. laudata illa quotidiana sui discussione, addit: « Quid ergo pulchrius hac consuetudine excutiendi totum diem? Qualis ille somnus post recognitionem sui sequitur! Quam tranquillus, altus ac liber! Aut cum laudatus est animus aut admonitus, etc! »

II. Qui in adversis ad Deum confugiunt velut asylum, eique omnia sua committunt. Audierat Joannes Christum prædicentem gravem tempestatem, se nimirum ab uno suorum commensalium tradendum in manus inimicorum. Aspiciant ergo se invicem discipuli, hesitantes de quo diceret. Quid Joannes in hac trepidatione? Fugit ad sinum Christi, quod indicat ipse, cum mox subdit: *Erat ergo recumbens unus ex discipulis ejus in sinu Jesu, quem diligebat Jesus,* Joan. XIII. Observa causalem ergo: nimirum sicut pulli ad vocem gallinæ de præsentia milvi eos admonentis, mox sub alas matris se recipiunt; sic Joannes, audito Domini clangore de præsentia proditoris, ad Christi sinum fugit. Unde in domo Caiphæ dicas eum cordate versatum esse, nihil trepidantem: Petrum vero, quia ad hoc asylum non confugit, sed suis viribus præfusus: *Domine, ait, paratus sum tecum in carcerem et in mortem ire,* timuisse ac negavisse. Verum quod tunc non fecit, postea fecit, Spiritu sancto confirmatus, cum in carcere vincetus inter milites, postero die ducendus, altum et quasi in sinu Jesu recubans, secure dormiit, adeo ut angelus, percusso latere ejus, excitare eum debuerit, Act. XII. *Alte namque dormiebat,* ait in eum locum Sanctus Chrysos-

tomus. Credo sane angelum non statim pulsasse latus Petri, sed initio urbane et sedata voce eum suscitasse, dicendo: Surge, Petre, sed cum nihil proficeret, in latus demum percussisse. Signum vero est Petri, tametsi mortis supplicio jam adjudicati, animum ab omni cura solum in Christi providentia et tutela suaviter et secure recubuisse. Unde et mirabiliter per angelum ereptus est. Idem videre erat in S. Eduardo Angliæ rege, magno S. Joannis amator. Is enim, cum Daniæ rex bello eum petiturus navim inscenderet, in Dei sinum se projecit, templum adiens, ut s. missam audiret, die pentecostes. Sub elevatione in risum solvitur. Causam rogatus, ait, se vidisse tunc Danum regem dum e scapha in navim, cum classe in Angliam moturus inscenderet, inter scapham et navim delapsus in mare ac demersum esse; sibi proinde et Angliæ a Dano deinceps non metuendum, Sur. V. jan. Quidni huc etiam referam B. Ægidium, S. Francisci fratrem; qui cum aliquando valde esuriret, nec quidquam ad edendum haberet, procubuit sub arbore, ad somnum loco prandii capesendum, quasi in sinum Dei se projiciens. Dum evigilat, videt panem sibi ad os appositum, haud dubie ab angelo sibi præparatum, ut in ejus vita, 23. april. apud Surium.

III. Qui in s. communionem cum Domino suaviter epulantur et conversantur. Sumpserat Joannes paulo ante sacrum Christi corpus. Eo suscepto, in sinum Christi cadit, quasi amore languens, et musto Domini ebrius, juxta in sponsæ: *Introduxit me in cellam vinariam. Fulcite me floribus, stipate me malis, qui amore lingueo,* Cant. II. Post mensam corporalem prodest aliqua quies, ut melior fiat concoctio: multo magis post mensam eucharisticam prodest et requiritur animi recollectio cum gratiarum actione. Hinc etiam Elias post sumptum panem subcinericium (qui typus eucharistiæ erat) jubetur ire in solitudinem, ut securus ibi degat a Jezabele et aliis suis insidiatoribus, III. Reg. XIX. Ergo nisi post eucharistiam sumptam recipiamus nos in solitudinem cordis, nondum satis erimus ad evadendos hostes nostros firmi ac muniti. Turpe foret magnum et dilectum hospitem, amanter invitatum, post mensam mox deserere. Hoc egit ingratus Judas, qui post buccellam acceptam statim abiit, insalutato hospite Christo, e tam pretiosa mensa; qui si mansisset et sermonem Christi post mensam audisset, forte non periisset. At vero hoc ipsum facere videntur, qui post communionem mox e templo discedunt, nulla prorsus facta gratiarum actione aut collectione.

IV Qui omnibus sacramentis bene et pie muti ex hac vita discedunt. Audiit Joannes in illa cena Christo mortem instare, discipulis pericula et fugam; audiit Christum dicentem: *Qui non habet (gladium) vendat tunicam et emat gladium*; (Luc. XXII.) propter instantem videlicet persecutionem in monte Oliveti, quæ tanta erat, ut secundum humanam prudentiam gladio potius opus foret, quam veste. Jam vero quæ major tribulatio, quam instantis mortis? Quæ ibi pericula? Qui timores? Quæ tormenta? Quid agendum tunc? *Ecce duo gladii hic*: projice in sinum Christi, per tempestivam confessionem et communionem. Et cur Deus præcepit Judæis, ut migraturi in terram promissam, antequam ex Ægypto discederent, agnum paschalem una cum lactucis agrestibus, seu *amaris* (ut habetur in Hebræo) ederent, et quidem habitum peregrinorum, lumbis accinctis, stantes, et tenentes baculos in manibus (ut nimirum essent expediti ad iter tam longinquum) nisi ut migraturi ex hac vita ad alteram, via multa nimis, sibi providerent de penitentia et sacro viatico? Agnus eucharistiam, lactucæ amare penitentiam, festinatio indicat sollicitudinem, qua tempestive his subsidiis se armarent homines morituri. Scribit Sanctus Chrysostomus, in lib. de sacerdotio, sibi a fide digno viro narratum, quod: « Qui de hac vita migraturi sunt, si posteriorum hujusmodi cum pura conscientia fuerint participes, spiritum efflaturi, ab angelis, illorum corpora satellitum more stipantibus, propter assumptum illud sacramentum, hinc recte in caelum abducantur. »

Verum versutus dæmon, Pharaonis instar, multos impedire ab hac salutari præparatione solet, cum nescio quas remoras injicit per amicos, ne advocentur sacerdotes, saltem in tempore. Cujus rei mirum exemplum scribit noster P. Georg. Stengelius, in ovis paschalis emblem. LXXIV. his verbis: « Novi ego familiariter (inquit) in Alsatia nobilissimi nominis et familiæ dominum, cui mos erat meridiari, atque idcirco, remotis secundis mensis, in tumultuarie lecto accumbebat. Lectus erat humilis, stragulis russei coloris instratus. Pendebant circumsecus cortinæ holosericæ ejusdem coloris. Sed et mensa oblonga propter lectum stabat puniceo tapete tecta. Nec excedebat hic apparatus opes. Ex eadem illa arce in qua habitaverat, novem in ambitu suo vicos seu pagos conspiciebat, tam vicinos, ut pene omnes tangere posset glande plumbea. Illi omnes pagi ad illius dominium pertinebant. Nihil præterea deerat, quod posset a tali viro optari, nisi quod ovum imo fragile vitrum fuerit. Nam ecce sive quia in

pauperes ac religiosus beneficis, sive quia in divos pius erat, bonus genius hunc in vitro docuit, quam fragilis vita esset humana.

Cum se a meridie in torum reciperet, jubebat in mensa statui crystallinum calicem vino rubro punicantem, ut a somno sicior illico se posset haustu præsentis refrigerare. Hic mos illi erat quotidianus. Aliquando igitur integris sensibus et valetudine prorsus vegeta accubuit. Ibi nescio quæ hominem subiit cogitatio de æternitate, quæ eum non sivit obdormiscere. Cum hac cogitatione dum luctatur, atque ante oculos positum vitreum scyphum animo nolente identidem contempletur, scyphus repente, nullo attingente, velut ictus, sonat, et sponte sua medius dissilit, vinumque in mensam effundit. Territus inexpectato spectaculo dominus, tintinnabulo, quod pone stabat, dat signum. Adsunt famuli, querunt quid velit: quibus trepida voce rem, uti ex venerat, recenset, additque, in vitam suam, quemadmodum vitrum, rumpendam, animamque vini instar effundendam. Solantur illi; tristem cogitationem abjicere jubent, vitrum in vitro fuisse, casu crepuisse, atque ut mentem illi alio evertant, scyphum remonent ex oculis, aliumque illius loco substituant, perinde Bacchi sanguine repletum, ut priorem, herumque se quieti reddere jubent, quo se in torum recipiente, abeunt.

Non abiit tamen cum illis tristis sollicitudo. Eoquis scit, ait, annon et mihi omni fortuna pleno, sic repente interitus immineat, uti huic vitro de Burgundiaca uva pleno? Quid si genius meus bonus, hoc mihi signum dedisset instantis mortis? Multis talia contingere, ut ante obitum mernerentur. Primus ego non sum. Quin ergo alienis sapio exemplis? Hæc forte secum tacitus dum agit, per mediam horæ partem, ecce tibi rursus etiam alterum hoc vitrum cum sonitu claro sponte medium rumpitur, æmine lædente, atque purpureum vinum in mensam evomit. Major ergo quam prius hominem invadit consternatio. Vocat famulos, vocat uxorem, mandatque ut actutum Bruntruto advocent animæ suæ medicum, nam de corpore actum esse, non secus, atque de vitro jam altero prodigiose utique fracto; neque aliud indicante, quam vitæ suæ fragilitatem ac interitum repentinum; ita enim animam suam effundendam, uti vinum: neque tam vitrum, quam Parca stamen ictum, sonitu illo mortem ad fores suas pulsavisse. Ne igitur in extremis versantem destituant auxiliis spiritualibus, quando corporis deinceps subsidia desint, etiam atque etiam rogat. Hoc tali sermone uxor, magis quam ipso vitri prodigio percussa, cum diu laborasset in persuadendo marito ne somniis crederet aut tri-

stitiæ delirantis vanitati, tandem appromisit, patrem societatis consuetum advocari curaturam.

Interim, ut sedaretur mentis tumultus in marito, tertium jubet scyphum apponi, priusque bene inspicere, ne fractus, ut vestigium habens læsionis reponeretur. Ita maritus se denuo ad soporem componit; uxor quia inanem viri arbitrata est esse imaginationem, mittere pro confessario omittit. At non ita dominus, qui singula peccata in digitos digerit, et totus in eo est, quemadmodum non somnum capere, sed mortem obire velit. Hæc dum agit (quis digitum Dei non agnoscat?) rumpitur tertium quoque vitrum, et vinum per mensam dispergit. Tum demum nihil amplius dubitare dominus, tum per superos attestari vocatam conjugem et servos, ut confessarium quantum accersant, medicum sibi temporis superesse, quo salutis suæ prospiciat, illud se negligere nolle, sed obsequi cupere angelo monitori; itaque festinent, volent; nam festinare etiam id vitæ, quod reliquum superesset. Omnia mundus facilis credit, quam sua pericula. Quare tum quoque insanire dominum, familia magis, quam non sano corpore esse credit. Ita dies a prandio usque in serum vespereum iit; nec quisquam missus est, qui confessarium Bruntruto advocaret. Crepusculum diei fuit et crepusculum vitæ. Nam ad primam facem mirifice cœpit pallere, segnius et vena micabat, ac vires in momenta singula deficiebant. Ergo tum demum uxor mittit equos expeditos, et quanta possit contentione jubet famulum celerare. O quam occulta sunt judicia Dei! Itinere alioquin non admodum longo, et intra montes plerumque continuato, neque erroribus exposito, pergit incitatissimis equis fa-

mulus, et in modica silvula, quæ interjacet, tota nocte vagatur, cum interea media jam nocte herus funus fuit. Itaque sero adductus confessarius mortuum invenit, satis tamen occupationis reperit, circa vivos consolandos, qui sua dicebant negligentia, aut incredulitate potius, herum sine divinis sacramentis e vita discessisse. Quo autem discessit? Ah! Deus novit. De salute illius nolim desperare. Spes tamen atque robustior esset, si sicut ipse, ita et familia illius, eandem et vitri et hominis agnovissent fragilitatem. »

Omnes nos talia vitra sumus, sive juvenes, sive senes, nec scitur, quinam prius per mortem confringendi sint. Intra in officinam vitriarii, et interroga illum, quænam vitra prius existimet frangenda, antiquiora ne an recentiora; respondebit illico, ea quæ prius in terram ceciderint, sive ea antiqua, sive recentia sint: quia omnia æque fragilia. Sic se res habet nobiscum. Cœtur ergo non unusquisque sibi tempestive providet? De corpore curando admodum solliciti sumus, in medico omnis spes: de anima sero et vix curamus, confessarius postremus est, qui vocatur. Non sic B. Stephanus, qui moriens, de anima sua sollicitus: *Domine*, inquit, *suscipe spiritum meum*: non sic Joannes, qui vivens adhuc in sepulcrum, prius solidissime munitus et amore ac desiderio Christi videndi inflammatus, cum verba illa effatus esset: *Et tu mecum esto Jesu-Christe*, se demisit, moxque ingenti splendore circumfusus, spiritum suo reddidit creatori. Hos sequamur, auditores; ita enim fiet, ut in sinu Domini una cum Joanne feliciter recumbemus, sicque cum psalmista dicere possimus: *In pace in idipsum dormiam et requiescam*, Ps. IV.